

Stanovisko Asociácie priemyselných zväzov a dopravy

Národný program reforiem Slovenskej republiky 2022

1. Postoj APZD k návrhu zákona

APZD žiada o presun rokovania k materiálu na ďalšie zasadnutie Hospodárskej a sociálnej rady SR.

2. Zdôvodnenie postoja APZD

Riadny legislatívny proces nebol stále ukončený. Dňa 29.3.2022 bolo spustené medzirezortné pripomienkové konanie s termínom ukončenia 11.4.2022. Materiál nebol predmetom rozporových konaní so sociálnymi partnermi. O obsahu materiálu a predloženie súhlasného/nesúhlasného stanoviska APZD nie je možné v súčasnosti rokovať.

K materiálu uvádzame naše predbežné pripomienky a návrhy na doplnenie:

- Verejné financie: Zásadne nesúhlasíme so zavedením elektronickej faktúry, tzv. e-faktúry.
- Trh práce a sociálne veci: Spustiť legislatívne zmeny v zákone o podpore v čase skrátenej práce (predĺžiť obdobie jej poskytovania, vykonať zmeny v metodike podávania žiadostí) a tým zjednodušiť použitie nástroja kurzarbeit v praxi.
- Trh práce a sociálne veci: Spustiť osobitné projekty na integráciu a rekvalifikáciu odídencov z Ukrajiny pre zabezpečenie ich uplatnenia a dlhodobého zotrvania na trh práce.
- Trh práce a sociálne veci: Pripraviť komplexnú stratégiu migračnej politiky a uľahčiť vstup občanov z tretích krajín tým, že najprv úrad práce rozhodne o udelení súhlasu o možnosti obsadiť pracovné miesto cudzincom a tento súhlas sa už len priloží k žiadosti o pobyt na cudzineckej polícii. Konania úradov sa tak časovo oddelia, čím sa zvýši ich transparentnosť, skrátia sa lehoty a zníži sa počet podaní na cudzineckú políciu.
- Zelená transformácia: Pokračovať v realizácii projektu Via Carpatia, ktorý predstavuje dôležitý prvok medzinárodného cestného systému a vytvorenie koridoru sever-juh, nakoľko Slovensko dlhodobo čelí problému komunikačného vyčlenenia a je príčinou oslabenia hospodárskeho rozvoja.
- Zelená transformácia: Pripraviť stratégiu urýchleného zvýšenia spracovateľských kapacít v oblasti priemyselných a nebezpečných odpadov.
- Zelená transformácia: Zavedie sa finančná podpora (napr. z prostriedkov Modernizačného fondu) prechodu budov na požiadavky pripravovanej smernice EPaR o energetickej hospodárnosti budov, ktorá má za cieľ energeticky znížiť emisie skleníkových plynov v sektore budov a jeho konečnú energetickú spotrebu do roku 2030. Je nevyhnutné, aby SR pripravila a navrhla efektívne nástroje na podporu podnikateľského prostredia pre dosiahnutie smernicou navrhovaných cieľov.

3. Stručný popis navrhovaných zmien, cieľ a obsah materiálu

Účelom Národného programu reforiem SR 2022 (NPR) je **popis reformných snažení vlády SR v 8 kľúčových štrukturálnych oblastiach** a poskytnutie prehľadu o realizovaných a plánovaných opatreniach. Obsah materiálu vychádza z odporúčaní Rady EÚ pre Slovensko a to **bez ohľadu na zdroj financovania** (t. j. kohézna politika, Plán obnovy a odolnosti alebo štátny rozpočet).

NPR predstavuje kľúčovú súčasť cyklu európskeho semestra, je nástroj na komunikáciu plnenia cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a Európskeho piliera sociálnych práv.

Dokument v jednotlivých kľúčových oblastiach obsahuje odpočet vykonaných reforiem a prijatých opatrení a informáciu o reformách a opatreniach plánovaných pre rok 2022.

1. V oblasti „Verejné financie“ sa plánujú realizovať tieto reformy a opatrenia v r. 2022 (str. 25 -30):

Dlhodobá udržateľnosť verejných financií

- Pokračovanie v reformách dôchodkového systému.
- Prijatie viacerých opatrení v zdravotníctve a dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti.
- Očakáva sa schválenie úpravy ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, kde sa posilňuje nezávislosť Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ).

Efektívnosť výberu daní

- Zavedenie elektronickej faktúry, tzv. e-faktúry od 2024.
- Vznik tzv. behaviorálnej jednotky na ministerstve financií.

2. V oblasti „Vzdelávanie“ sa plánujú realizovať tieto reformy a opatrenia v r. 2022 (str. 31-36):

Inkluzívne vzdelávanie

- Schválenie legislatívnych zmien v predprimárnom vzdelávaní a progres v budovaní kapacít.
- Kvalitné inkluzívne vzdelávanie si vyžaduje vytvorenie a prijatie sady podporných opatrení.

Kvalita vzdelávania v regionálnom školstve

- Kurikulárna reforma prejde v roku 2022 do ďalšej fázy implementácie.

Vysoké školy

- Diverzifikácia VŠ bude podporená výkonnosťnými zmluvami a cielenými investíciami.

Investície

- Okrem dobudovania kapacít materských škôl sa investície sústreďujú na infraštruktúru.

3. V oblasti „Produktivita: výskum, vývoj, inovácie a digitalizácia“ sa plánujú realizovať tieto reformy a opatrenia v r. 2022 (str. 37-43):

Výskum, vývoj, inovácie

- Vytvorí sa Národná stratégia podpory a rozvoja výskumu, vývoja a inovácií.
- Nadrezortná koordinácia politik sa posilní novou riadiacou štruktúrou pre VVal.

- Navýši sa financovanie výskumu, vývoja a inovácií, ktoré naštartuje v roku 2022 viaceré výzvy.

Digitalizácia

- Naštartuje sa proces komplexnej a funkčnej digitálnej komunikácie občana so štátom.
- Centrálny manažment IT zdrojov skráti a zefektívni tvorbu a rozvoj informačných systémov.
- Vytvorí sa Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2023-2026.
- Spolufinancovaním sa podporí vývoj a aplikácia špičkových digitálnych technológií.
- Vzdelávanie v oblasti digitalizácie sa sústreďí na kybernetickú a informačnú bezpečnosť vo verejnej správe, digitálne zručnosti populácie v produktívnom veku a programy pre znevýhodnené skupiny.
- Digitalizácia v zdravotníctve podporí nákladovú efektívnosť nemocníc.
- Digitalizácia procesov insolvenčného konania zníži administratívne náklady a dĺžku konania.
- Digitalizácia verejného obstarávania zjednoduší, zrýchli a zefektívni proces VO.
- Digitalizácia v územnom plánovaní a stavebnom konaní zjednoduší procesy v prospech verejnosti.
- Elektronizácia a digitalizácia súdnych procesov zlepšia služby pre občanov a firmy.

4. V oblasti „Trh práce a sociálne veci“ sa plánujú realizovať tieto reformy a opatrenia (str. 44-49):

Pobytová a pracovná legislatíva

- Znížia sa bariéry pre vstup vysoko kvalifikovaných pracovníkov z tretích krajín.
- Zavedú sa zmeny v nadobúdaní štátneho občianstva podpora prepojenie so Slovákmi žijúcimi v zahraničí.

Vzdelávanie a trh práce

- Novela zákona o celoživotnom vzdelávaní posilní zručnosti nad rámec formálneho vzdelávania.
- Novela zákona o službách zamestnanosti zosúladí systém celoživotného vzdelávania s potrebami trhu práce.

Rómske komunity

- Bude poskytnutá podpora pri rozvoji obcí zo strany Úradu vlády SR pre Rómske komunity

Reforma II. dôchodkového piliera

- Zavedie sa predvolená investičná stratégia založená na životnom cykle.
- Zrealizujú sa vhodnejšie nastavenia zhodnocovania dôchodkových úspor bežných sporiteľov.

Zlepšenie informovania o dôchodkových nárokoch

- Klientom sa poskytnú informácie týkajúce sa predpokladaného stavu a vývoja hmotného zabezpečenia v starobe z priebežne financovaného dôchodkového systému.

5. V oblasti „Bývanie“ sa plánujú realizovať tieto reformy a opatrenia v r. 2022 (str. 50-52):

- Nové zákony a výstavbe a územnom plánovaní zefektívnia stavebný proces, zlepšia jeho predvídateľnosť a transparentnosť a výrazne tak skrátia čas potrebný na povolenie výstavby.

- Dôjde k implementácii opatrení prijatého Akčného plánu do roku 2025.

6. V oblasti „Kvalita inštitúcií“ sa plánujú realizovať tieto reformy a opatrenia v r. 2022 (str. 53-58):

Podnikateľské prostredie

- Aktualizáciou Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov sa implementuje ex-post hodnotenie existujúcich regulácií.
- Skvalitnenie podnikateľského prostredia sa dosiahne ochranou pred goldplatingom.
- Implementujú sa ďalšie antibyrokratické balíčky.
- Novelou zákona o VO sa zavedie elektronická platforma na celý proces verejného obstarávania a pre všetky podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotou.
- MH SR plánuje pripraviť legislatívu na rozvoj rodinného podnikania.
- Projektom MS SR je modernizácia súkromného práva rekodifikácia práva súkromných spoločností.

Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva

- Boj s finančnou kriminalitou bude podporený vzdelávaním a zvyšovaním odbornosti policajtov.

7. V oblasti „Zdravie a zdravotno-sociálna dlhodobá starostlivosť“ sa plánujú realizovať tieto reformy a opatrenia v r. 2022 (str. 59-67):

Nemocnice a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

- Začne sa vytvárať moderná, dostupná a efektívna sieť zdravotnej starostlivosti.
- Zvýši sa dostupnosť záchranej zdravotnej služby, ktorá bude nadväzovať na novú sieť nemocníc.
- Posilní sa primárna starostlivosť ako základný integračný bod zdravotnej starostlivosti.
- Vytvorí sa metodika hodnotenia investícií v zdravotníctve.

Reforma starostlivosti o duševné zdravie

- Vytvorí sa Slovenská komora psychológov a národný program duševného zdravia.
- Rozširovaním kapacít sa vytvoria detenčné zariadenia, komunitné centrá a zrekonštruujú lôžka.
- Začnú sa modernizovať diagnostické metódy a liečebné postupy v oblasti duševného zdravia.

Rozpočtovanie založené na výsledkoch

- Úsporné opatrenia by mali priniesť šetrenie vo výške 249 mil. EUR najviac v liekovej politike.
- Pravidlá o úhradách liekov prejdú výraznými zmenami, aby sa zabezpečila ich nákladová efektívnosť.
- Vytvorí sa nové hodnotové politiky napr. prilákanie lekárov alebo zvýšenie počtu sestier.

Kvalita, dostupnosť a koordinácia dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti

- V rámci koordinácie systému sa integruje zdravotná a sociálna dlhodobá starostlivosť.
- Zjednotí sa a posilní dohľad nad poskytovanými službami a posilnia personálne kapacity.

8. V oblasti „Zelená transformácia“ sa plánujú realizovať tieto reformy a opatrenia (str. 68-75):

Energetika

- Upraví sa trh s elektrinou a vytvorí sa legislatíva pre zvýšenie podielu OZE v energetickom mixe SR.
- Investície sa budú sústreďovať na podporu OZE a zvýšenia flexibility elektrizačnej sústavy.
- Spustí sa 3. blok jadrovej elektrárne Mochovce.

Udržateľná doprava

- Zvýši sa miera používania verejnej dopravy a nemotorovej dopravy na úkor súkromných automobilov s pozitívnym dopadom na emisie skleníkových plynov a kvalitu ovzdušia.
- Posilní sa doprava na tratiach s najväčším potenciálom presunu cestujúcich z áut do vlakov.
- Zrealizuje sa osem projektov modernizácie/rekonštrukcie železničných tratí v dĺžke takmer 80 km.
- Vypracuje sa koncepcia rozvoja intermodálnej dopravy - presun cestnej nákladnej dopravy na železnicu.
- Balík podporných opatrení urýchli vývoj alternatívnych pohonov v sektore dopravy.

Energetická efektívnosť budov

- Prostredníctvom opatrení na zlepšenie energetickej hospodárnosti rodinných domov sa zníži spotreba energie a prispeje sa tým k zmierneniu znečistenia ovzdušia a tvorby emisií CO₂.
- Výstavba a rekonštrukcia verejných budov bude klásť dôraz na ich energetickú hospodárnosť a environmentálne hľadisko.

Ochrana ovzdušia

- Zabezpečenie a udržanie dobrej kvality ovzdušia sa zabezpečí návrhom zákona o ochrane ovzdušia.

Odpadové hospodárstvo

- Zvýši sa potenciál obehového hospodárstva v odvetví stavebného a demolačného odpadu a stavebníctva (najmenej 70 % stavebného a demolačného odpadu sa opätovne použije).
- Cestovná mapa pre obehové hospodárstvo podporí prechod hospodárstva na obehové.

Dekarbonizácia

- Opatrenia na dekarbonizáciu priemyslu povedú k nižším emisiám skleníkových plynov, menším stratám energií a zavedú používanie inovatívnych environmentálnych technológií do priemyselnej výroby, čo výrazne podporí dosiahnutie cieľov Parížskej klimatickej dohody.
- Zlepší sa fungovanie procesov Slovenskej inšpekcie životného prostredia.
- Pripravuje sa prvý zákon o zmene klímy, ktorý má spresní právny klimatický rámec.

Adaptácia na zmenu klímy

- Reforma ochrany prírody bude v druhej etape pokračovať vypracovaním komplexnej analýzy a návrhu nového modelu fungovania a financovania chránených území (prioritne národných parkov).

- Zlepšenie hospodárenia s vodou v krajine prinesú legislatívne a koncepcčné zmeny v podobe novely zákona o vodách a novej Koncepcie vodnej politiky Slovenska.
- Dokončenie revitalizačných štúdií s navrhovanými opatreniami na revitalizáciu vodných tokov priblíži naplnenie dlhodobého cieľa revitalizovať 94 km vodných tokov do roku 2026.
- Nový zákon o krajinnom plánovaní zlepší ochranu existujúcich krajinných štruktúr, ktoré významným spôsobom prispievajú k mitigácii a adaptácii na zmenu klímy.

Environmentálna kriminalita

- Prijatie Koncepcie boja proti environmentálnej protiprávnej činnosti má za cieľ priniesť zefektívnenie a modernizáciu postupov kontroly a procesov vyvodzovania zodpovednosti vrátane účinnej nápravy škôd na životnom prostredí.
- V rámci budovania odborných kapacít policajného zboru sa posilní schopnosť a možnosti polície bojovať s environmentálnou kriminalitou.

Politika súdržnosti

- Fondy politiky súdržnosti budú popri prostriedkoch z Plánu obnovy a odolnosti aj naďalej hlavným zdrojom financovania verejných investícií na Slovensku,
- v rámci programového obdobia 2014 – 2020 bolo z celkovej alokácie v objeme 16,68 mld. EUR ku koncu roka 2021 vyčerpaných 8,28 mld. EUR (49,64 % alokácie),
- celkový objem zazmluvnených projektov dosiahol 14,41 mld. EUR, čo je 86,38 % z celkovej alokácie.

Programové obdobie 2021 až 2027

- v roku 2021 bol vypracovaný komplexný návrh Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027 (PD SR),
- na programovej úrovni sa vytvoril mechanizmus pre koordináciu a zabezpečenie synergických účinkov medzi EÚ fondami a ostatnými nástrojmi podpory EÚ a SR,
- príklady synergických opatrení medzi fondami EÚ a POO:
  - o Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa
  - o Zelenšia nízkouhlíková Európa
  - o Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca európsky pilier sociálnych práv

Stav čerpania a zazmluvnenia projektov k 31.12.2021

Operačný program	Riadiaci orgán	Alokácia zo zdrojov EÚ (mil. EUR)	Zazmluvnenosť projektov (mil. EUR, %)	Čerpanie (mil. EUR, %)
Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 929,90	2 900,3 (99)	1 862,60 (64)
Integrovaná infraštruktúra	MDV SR	6 009,90	5 630,4 (94)	2 699,30 (45)
Kvalita životného prostredia	MŽP SR	2832,5	2 275,1 (80)	1 415,20 (50)
Integrovaný regionálny OP	MIRRI SR	1894,8	1 581,9 (83)	738,70 (39)
Efektívna verejná správa	MV SR	336,7	302,5 (90)	192,90 (57)
Technická pomoc	MIRRI SR	159,07	147,1 (92)	129,40 (81)
Rybné hospodárstvo	MPRV SR	9,7	3,1 (32)	2,20 (23)
Interreg V-A SK-CZ	MIRRI SR	90,1	84,4 (94)	42,70 (47)
Interreg V-A SK-AT	MIRRI SR	75,9	73,0 (96)	30,20 (40)
PS INTERACT III	BSK	39,4	39,4 (100)	29,20 (74)
Spolu		14 378,25	13 037,3 (91)	7 142,57 (50)
Program rozvoja vidieka	MPRV SR	2 300,20	1 370,0 (60)	1 137,00 (49)
Spolu		16 678,43	14 407,3 (86)	8 279,57 (50)

Zdroj: MF SR, ITMS, MPRV SR, MIRRI SR